

**ДВНЗ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО
МОЗ УКРАЇНИ» ВСЕУКРАЇНСЬКА ЕКОЛОГІЧНА ЛІГА
УПРАВЛІННЯ ЕКОЛОГІЇ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ
ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ**

**Матеріали науково-практичної конференції
«ДОВКІЛЛЯ І ЗДОРОВ'Я»
(26–27 квітня 2018 року)**

За редакцією заслуженого діяча науки
і техніки України, професора С.Н. Вадзюка

Тернопіль
ТДМУ
«Укрмедкнига» 2018

Збірник матеріалів науково-практичної конференції «Довкілля і здоров'я», за редакцією проф. Вадзюка С. Н. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2018. – 148 с.

Відповідальність за представлені результати досліджень несуть автори тез.

структурної перебудови судин мікрогемодинамічного русла порожньої кишки, яке характеризувалося вираженим звуженням приносної (артеріол, прекапілярних артеріол), обмінної (гемокапілярів) ланок мікрогемодинамічного русла та розширення закапілярних венул і венул, венозного повнокров'я, гіпоксії, дистрофії, некробіозу клітин і тканин. В умовах пострезекційної портальної гіпертензії та інтоксикації хлоридом алюмінію ступінь вираженості структурної перебудови судин мікрогемодинамічного русла порожньої кишки був більшим порівняно з спостереженнями другої групи, що свідчило про негативний вплив досліджуваного хімічного фактора на перебіг пострезекційної портальної гіпертензії.

УДК 378.17:616-053.5

ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧІ КОМПЕТЕНЦІЇ ШКОЛЯРІВ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ЗМІН В ДИНАМІЦІ ОСТАННІХ ДЕСЯТИЛІТЬ

Теклюк Р. В., Сергета І. В., Браткова О. Ю.

*Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова
E-mail: hygiene@vntmu.edu.ua*

Здоров'язберігаючі компетенції школярів являють собою сукупність знань з різної медичної тематики та здатність ці знання вчасно і правильно застосувати, створюючи певну систему навичок ведення здорового способу життя, є невід'ємною умовою уміння учнів формувати і покращувати свій фізичний і психічний стан, а також впливати на власне соціальне благополуччя. Причому провідними компонентами здоров'язберігаючих компетенцій слід вважати їх когнітивну (медична грамотність тощо), ціннісно-мотиваційну (ставлення до власного здоров'я тощо) та поведінкову (навички здоров'язберігаючої поведінки тощо) складові.

Під час досліджень, проведених з 2003 по 2017 роки, визначали, що учні підліткового віку знали і знають про здоров'я, чи змінюються з часом сфери їх інтересів щодо здоров'я, хто є найважливішим джерелом інформації про здоров'я, на кого найбільше покладають підлітки відповідальність за своє здоров'я, в чому вони вбачають

найбільші ризики для здоров'я, якою є провідна мотивація щодо збереження власного здоров'я, яким є ставлення до ризикованих форм поведінки.

Протягом усього 15-річного періоду спостережень і дівчат, і юнаків стабільно найбільше цікавили теми харчування і фізичної активності. І для дівчат, і для юнаків усі 15 років найзначнішим джерелом інформації про здоров'я були їхні батьки. При цьому лікарі як джерело інформації про здоров'я виявились популярнішими за вчителів. Цікавим є той факт, що і дівчата, і юнаки протягом усього часу досліджень перманентно стверджували, що вони самі несуть найбільшу відповідальність за своє здоров'я (у різні роки від 84,96% до 96,88% серед дівчат і від 76,74% до 90% серед юнаків).

Більшість учасників досліджень вбачали найбільшу загрозу для власного життя і здоров'я у діях людей, що перебувають під впливом алкоголю та наркотичних речовин, а також травми на автошляхах (для юнаків). При цьому небезпечність травмування на автошляхах була також визнана дівчатами у більшій мірі, починаючи з 2013 року – у цей час даний показник стрімко зростав (від 50,75% до 64,71%), посівши перше місце серед ризиків. Визнання небезпеки отруєння алкоголем стабільно меншим є серед дівчат, ніж серед юнаків.

Встановлено, що впродовж часу спостережень якісно покращилось знання підлітків про хвороби, які передаються статевим шляхом. Замість 1 хвороби (сифіліс), учні почали називати 2-4 хвороби. Значно зросла кількість юнаків, котрі знають більше, ніж про 1 засіб контрацепції, а дівчата називають 3 і більше засоби контрацепції. Ризик виникнення проблем, пов'язаних з початком статевого життя, набагато більше турбував дівчат, ніж юнаків (особливо у 2003-2011 роки), але значно зменшувався протягом 2013-2016 років (44,36% у 2003 році і 27,45% у 2016 році). Таким чином, наразі і дівчата, і юнаки приблизно однаково оцінюють ризики, пов'язані з раннім початком статевого життя.

Провідними мотивами збереження здоров'я і для дівчат, і для юнаків є збереження здатності народити здорових нащадків (74,19% дівчат і 76,67% юнаків), забезпечення довголіття (51,61% дівчат і 30% юнаків), можливість прожити насичене й активне життя (48,39% дівчат і 46,67% юнаків). Ставлення підлітків до ризикованих форм

поведінки було і є неоднозначним. Найбільше підлітки виправдовують беззмістове проведення часу та ранній початок статевого життя (27,45-58,06% дівчат, 67,44-77,49% юнаків). Найменше схвалення отримувало вживання наркотиків (1,96-8,96% дівчат, 3,7-12,3% юнаків). Реєструються і чітко виражені тенденції до зниження кількості юнаків, котрі коли-небудь палили (з 93,33% в 2009 р. до 31,48% в 2016 р. – тобто майже втричі).

Отже, наведені приклади свідчать про якісні зміни у обсязі знань підлітків про окремі питання збереження здоров'я, часткові зміни у їх ставленні до ризикованих форм поведінки, а також вказують на те, що підлітків, передусім, цікавить інформація про здоровий спосіб життя та шляхи забезпечення власної фізичної привабливості, а не негативні повідомлення про фактори ризику.

УДК 502.3:504.5] – 047.44: 616-084

**ПРО СПІВПРАЦЮ КРЕМЕНЕЦЬКОГО ММРВ
ДУ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОЛЦ МОЗ УКРАЇНИ»
ТА КРЕМЕНЕЦЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ В СФЕРІ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САНЕПІДБЛАГОПОЛУЧЧЯ ДИТЯЧОГО
НАСЕЛЕННЯ М. КРЕМЕНЕЦЬ**

Трубіцин С. О.

*Кременецький міськміжрайонний відділ Державна установа
«Тернопільський обласний лабораторний центр Міністерства
охорони здоров'я України»
E-mail: kremses@ukr.net*

Одним з основних завдань Державної установи «Тернопільський ОЛЦ МОЗ України» (далі – Центр) є здійснення досліджень стану здоров'я населення та середовища життєдіяльності людини, виявлення причинно-наслідкових зв'язків між станом здоров'я населення та впливом на нього факторів середовища життєдіяльності людини, що потребує виконання певного обсягу досліджень та вимірювань.

З метою покращення ефективності роботи закладів дошкільної освіти в питаннях збереження та зміцнення здоров'я дошкільнят у відповідності до вимог «Санітарного регламенту для дошкільних навчальних